

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כה.

עין משפט גזר מצוה

קעך א ב מיי פ"ט מהל' אכל הל' יא סמג עשין ב טושי"ע ד"ד ס"מ סמ"י ז:

קעך ג מיי שם טושי"ע שם סמ"י ז:

קעך ד מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך ה מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך ו מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך ז מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך ח מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך ט מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"א מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ב מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ג מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ד מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ה מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ו מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ז מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ח מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך י"ט מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

קעך כ מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י מהל' ד טושי"ע ז:

וכף כדא אארעא ואנה עליה ספר תורה. ונראה דלפילו הספר תורה מונח בצבזה ממנו לא שרי מדלגא אומצוה לספר תורה בצבזה ממנו וכן פירשתי בזמנחות צפרק הקומץ רבה (דף י"ב) ושם הארכתי:

ורבי חייה ריבין תורה וכו'. והקשה בתוספות הרב דמשמע צירושלמי^(א) שרצ הונא מת קודם רבי חייה דלמר ליה לרבי חייה ארונו צא והכל משמע שרבי חייה מת קודם רצ הונא ונראה לי דרצ הונא אחר היה ואותו צמינו רבי חייה און זה רצ הונא תלמידו דרצ ע"כ ומיהו קשה צירושלמי קאמר צעודל דהכל רצ הונא ריש גלותא ולפי הענין של הירושלמי היה משמע דזקפיה ר' חגא לארונה דרצ הונא כדי שלא יהא יושב אלל הדלקים והכי איתא צפ"י רבינו מנחם דרצ הונא ריש גלותא: **חכם ביון שהחזיר פניו.** פירושה חסם שמת כיון שהחזיר פניו אותו שקרע וגרסקין אפילו חסם שקרע על החסם כיון שהחזיר פניו שולל לאלתר דמשום כבודו של חסם הקורע המירו דגנאי הוא ללאת צנגד קרוע ולא נהיר: שפשו

גמ' לספר סורה. דתורה קרויה גר שנאמר (משלי ו) כי גר מלוה ותורה אור וגשמה נקראת גר דכתיב (ס כ) גר (ה) אלהים נשמת אדם: **שמעתייה צפומין.** והוא כמאן דגמרינן מיניה: **מאי דהוה הוה.** והוא דלא קרעו בשעת מיתה או לא קרעו: **למקצע לאלתר.** כלל הספד: **למאונזי ס"ס אפורייה.** ולומר קיים זה מה שכתוב צוה: **לא הוה נפיק פוריא מנבא.** דזוטר הוה צבא: **מפוריא לפוריא.** לתמו צמטה אחריתא קטנה שמתא דרך הפתח: **אל עגלה חדשה.** אותה עגלה ששיגרוהו פלשמים צה וצאומה עגלה הציאו דוד מצינ אבינדב לעיר דוד: **פרוס צבא.** שצרו הפתח והרמזיבוהו: **צבל גרמה לו.** שאין שכינה שורה צמוך לארץ: **טפה ליה אצוה.** רצ חסדא צסנדלג טטפה לו לרצ נחמן על סנדלו כאלס טעולה על רגל חצירו צחשאי כדי שלא ישמעו העומדים סביב מטמו דרצ הונא. ע"א הכוה צסנדלו: **לא טטרוד ענמא.** לא טטרוד צקושיות: **שהיה כנר.** כלומר היה שעתא הוה ולא יוטר. ויש אומרים שהיה כנר צארץ ישראל שטרמה עליו רוח הקודש: **כי אסקו להסס.** לארץ ישראל לקוצרו שלל הנקצר שם נקצר כלל חטאי^(ב) שנאמר העס היושצ צה נשוא עוני^(ג) כדליתא צמכות (דף ק"ה). **לדלוי רישין.** דלדס חסוך היה והוה לן צושט לדלוי רישין: **ואסי להכל.** דסצורין שהוה חי: **שנאו.** גופו קיימת יולחין: **לא סיימוה קויה.** דשלדו הוה קיימת: **רצ הונא ריבין סורה.** כדלמרי^(ד) פרק שני דיני גזירות (מטות דף ק"ו).

כי קיימי רצנן מנקמיה ומנפלי גלימיהו מכסי ליה ליומא צצבא: **רבי חייה ריבין סורה.** כדלמרינן צצבא מנייעא (דף פ"ה): **אנא עבדי ליה לתורה דלא טשתכח מישראל: מאן מעייל ליה.** מי ילך להכניסו לקצורה אלל רבי חייה: **אישהפיכא ליה רצועה דספילין.** השחור צפניס דרצועה שחורה נראה צמוך הלכה למשה מסיני: **אינעיס.** נצעת ונפחד: **זקפיה לארונא.** דרצ הונא לקמיה עמודא דנורא דלא למיקיה: **כי**

(א) שנת קה: (מוספתא פ"צ), (ב) [משמע ליה להס"ס דמיי פ"ח אפי' אפי' כנר כי כותב שנת שם ד"ה דמיתא], (ג) [ענין ליתא], (ד) [מנחות ל: ע"ש], (ה) [ז"ל רב חסדא], (ו) [צ"ק ל: צ"ב כנר], (ז) [ז"ל רב חסדא], (ח) [דל הדר בא"י שרי בלא טון], (ט) [שפיעה לג], (י) [וגנין חף על המים מ"ל וספר אלממו ענין עין בלוקט חלק ב סוף רמז חתלג וענין צפרשי" לא רגס כדליתא צמכות והסוף ואין יבינה בלרן אלל לקצורה ע"ש], (כ) [עין שם צמוך ד"ה חסור לישב], (מ) [סוף כללית וצמכות פ"צ].

הגהות הב"ח
(א) גמ' ומשמע ליה קמיה. י"ב פירוש הייתי משמע לפניו:

גליון הש"ס
גמ' מילתא דלרביה לא ס"ל אגן ניקוס נעביר. עין צבא קמא דף ק"ז ע"א מ"ה אלל שגטו:

מוסף רש"י
וכף כדא אארעא. כפה כד על חלקו, ואחריו ספר תורה עילוייה. והנה ס"ת ע"ה, לפי שהיה ס"ת מונח על רגליו והיה רוצה לישב על המטע (מנחות כ"ב). טפה ליה אבוה בסנדליה. הכוה על סנדלו, ליה ענין צמנדלו (בב"ב ג' א': הכוה על סנדלו צמקל דרך שמוק. כסס שמכין למי אשתי שמו (ב"ב כ').

רבינו חננאל

ואמר ר' ירמיה, ובלבד הראויין להתאבל. אוקימנא למתני, באדם שאינו חכם, ולא כשר, ולא היה עומד בשם בעת יציאת נשמה. אבל בחכם ובכשר חייב ליעולם אע"פ שלא היה שם. דתניא, חכם שמת הכל חיובין עליו כקרובי, הכל חיובין הכל חולצין והכל מברין והכל עומדין ברחובה, ואי אדם כשר הוא אע"פ שאינו חכם חייב, דתניא, מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים, מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר, שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר, מוחלין לו על כל עונותיו, ואי עומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב, דתניא, ר' שמעון בן אלעזר אומר קטנים, על אדם בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, למע זה דומה לספר תורה שנשרף, שחייב לקרוע. כי נח נפשיה דרב ספרא לא לא גמרינן מיניה, אמר להו אביי מי תניא חכם שמת, חכם שמת תניא, ועוד שמעתייה בפומן כי יומא כבי מדרשא, סבור מאי דהוה הוה, אמר להו אביי תניא חכם נבל זמן שעוסקין בהספד חיובין לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי תניא חכם כבודו כהספד, כי נח נפשיה דרב הונא סבור לאחוזי ספר תורה אפורייה, אמ' להו מילתא דבתייה לא סבירא ליה כו', לא הוה נפיק פוריא לבבא, סבור לשלושה כו'. חכם כבודו להוציא דרך פתחים ולא דרך גנות, וכבודו במטה ואולה מטה, שאמר וירכיבו את ארון האלהים על (ה)עגלה חדשה, סתרו להו לבני

תורה אור השלם
1. ויחברו את ארון האלהים אל עגלה וישיבה וישארו מבית אבינבד אשר בנבעה ויצאו ואחיו בני אבינבד והגבים את העגלה ויחברוהו שובל ב ו ג ויהי הנה דבר יי אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כפר ויהי עליו שם יי יחזקאל א ג

רבינו חננאל (המשך)
ואפקוה. מתח עליה הווא ספנדא, רואר היה רבינו שחשדה עליו שכינה אלא שבכל גרמה לו. והאי דכתיב, היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כפר, מאי היה שכתב הוה. תניא ארון העובר ממקום למקום, עומדין עליו בשורה ואומרין עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים, אוקימנא בשלדו קיימת, אבל אין שלדו קיימת לא. ירושלמי בתחלת משקון תני ליקוטי עצבות אין עומדין עליו ברכת אבליים ויהי תנחומי אבליים, ואלו הן ברכת אבליים מה שאומרים בבית הכנסת, אלו הן תנחומי אבליים מה שאומרים בשורה, אבל שאומרין עליו דבר קולוסין, אמרי מנחיה גבי ר' חייה, שריבין תורה כמותו, אמרי מאן נייעיליה, אמר ר' חגא

ספרא לא קרעו רבנן עליה אמרי לא גמרינן מיניה אמר להו אביי מי תניא הרב שמת חכם שמת תניא ועוד כל יומא שמעתתיה בפומין בני מדרשא סבור מה דהוה הוה אמר להו אביי תניא חכם כל זמן שעוסקין בהספד חיובין לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי תניא חכם כבודו בהספדו כי נח נפשיה דרב הונא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו רב חסדא מילתא דבחייה לא סבירא ליה השתא ליקום^(א) (ליה) ליעבד ליה דאמר רב תחילתא^(ב) אנא חזיתיה לרב הונא דבעי למיתב אפורי^(ג) והוה מנח ספר תורה עליה וכף כדא אארעא ואתובי ספר תורה עילוייה אלמא קסבר^(ד) אסור לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה לא הוה נפיק פוריא מבבא סבור לשלשולי דרך גגין אמר להו רב חסדא הא גמירנא מיניה^(ה) חכם כבודו דרך פתח סבור לאשגויי מפוריא לפוריא אמר להו רב חסדא הכי גמירנא מיניה^(ו) חכם כבודו במטה ראשונה דאמר רב יהודה אמר רב מנין לחכם שכבודו במטה ראשונה שנאמר^(ז) וירכיבו את ארון האלהים אל עגלה חדשה פרום כבא ואפקוה פתח עליה רבי אבא ראוי היה רבינו שתשרה עליו שכינה אלא שבכל גרמה ליה מתיב רב נחמן בר^(ח) חסדא ואמרי לה רב חנן בר חסדא^(ט) היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים^(י) טפה ליה אבוה בסנדליה א"ל לאו אמינא לך לא תיטרוד עלמא מאי היה שהיה כנר כי אסקוה להתם אמרו ליה לר' אמי ולר' אסי רב הונא אתי אמרו כי היוינ התם לא הוה לן לדלויי רישין מיניה השתא אתינן הכא אתא בתרין אמרו^(כ) (ליה) ארונו בא ר' אמי ור' אסי נפוק ר' אילא ור' חנינא לא נפוק איכא דאמרי רבי אילא נפק ר' חנינא לא נפק דנפק מאי טעמיה דתניא ארון העובר ממקום למקום עומדים עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים דלא נפק מאי טעמא דתניא ארון העובר ממקום למקום אין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים כשאין שלדו קיימת ורב הונא שלדו קיימת הוה דלא נפק לא סיימוה קמיה אמרי היכא נינחיה רב הונא ריבין תורה בישראל הוה מאן מעייל ליה אמר להו רב חגא אנא מעיילנא ליה דאוקמתיה לתלמודאי כי היוינ בר תמני סרי שנין ולא הוי לי קרי^(כא) ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה דיומא חד אתהפיכא ליה רצועה דתפילין ויתיב עלה ארבעין תעניתא עייליה הוה גני יהודה מימיניה דאבוה וחוקיה משמאליה אמר ליה יהודה לחוקיה קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאים רב הונא כהדי דקאים קם בהדיה עמודא דנורא חזייה רב חגא איבעית זקפיה לארונה ונפק אתא והאי דלא איענש ענש משום דזקפיה לארונה דרב הונא כי נח נפשיה דרב חסדא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו ר' יצחק^(כב) מילתא דלרביה לא סבירא ליה אגן ניקוס נעביד ליה סבור דלא למישלל קרעיהו אמר להו ר' יצחק בר אמי חכם כיון שהחזירו פניהם מאחורי המטה שולחין כי נח נפשיה דרבה רב הונא ורב המנונא אסקניהו להתם כי

אנא מעיילנא, דאוקמתיה לתלמודא כד הוינא בר תמני סרי, ולא חוי לי קרי, ומשמע לי קמיה, וידענא בעובדיה, יומא חד אתיפיכא רצועא דתפיליה ויתיב כמתענתא. עייליה גבי יהודה ביה מסינייה וחוקיה משמאליה, אמר ליה יהודה לחוקיה, קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאי רב הונא אבאי, כהדיה דקם, קם בהדיה עמודא דנורא, חזייה רב חגא, איבעית, זקף לארונה [ז"ב] חזייה רב הונא ונפק, והא דלא איענש דבי דיש גלותא משום דזקף ארונה דרב הונא, כלומר וכתו מנינה עליהם דהוא מדבי ריש גלותא.